

Why the Coronavirus? Causality in Jewish Thought

I. Conflict

1) תלמוד בבלי מסכת מנחות דף כט עמוד ב

חזר ובא לפני הקב"ה, אמר לפניו: רבונו של עולם, יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה ע"י? אמר לו: שתוק, כך עלה במחשבה לפני. אמר לפניו: רבונו של עולם, הראיתני תורתו, הראני שכרו, אמר לו: חזור [לאחור]. חזר לאחוריו, ראה ששוקלין בשרו במקולין, אמר לפניו: רבש"ע, זו תורה וזו שכרה? א"ל: שתוק, כך עלה במחשבה לפני.

2) Rabbi Emanuel Feldman – Tradition Spring, 2007

Is New Orleans destroyed? That is because it was the "Big Easy" where there was no self-control, and "everything goes" was the philosophy of life. So God unleashed a hurricane that was out of control, and the Big Easy became the Big Uneasy. It was a clear case of measure for measure.

If so, why was New York City, which is probably as licentious as New Orleans, not destroyed? The answer is simple. New York contains yeshivot, and in that merit it was not destroyed.

But why was New Orleans destroyed and Houston spared only a few weeks later? New Orleans and its Mardi Gras are redolent of idol-worship.

Did Katrina create refugees? The reason for that is clear: God was wreaking vengeance on the USA because it pressured Israel to evacuate Gaza, which also created refugees. If so, why New Orleans and not Washington or, more specifically, the State Department facilities? For answer, see above.

Are ten thousand residents forcibly expelled from their homes in Gaza, and their synagogues and cemeteries uprooted? They had it coming to them, because they did not participate in the Jerusalem protests against the desecration of ancient Jewish graves, and also because they made a fetish out of love of the land above all else. Yes, they did study Torah, and yes, they did observe the mitzvot. But they were probably not sincere enough in their service of God.

But if they deserved their punishment, why did God punish the USA since He wanted the settlers to be punished?

Well, I admit that occasionally we don't have all the answers.

3) Rav Elazar Shach – Yated Ne'eman, Dec. 29, 1990

תתמלאה וגאון

ברור הוא שהתשובה ברורה עד למאד. הק"ב"ה ניחל חשבון אחד לאחד, חשבון ארוך המשתרע על פני מאות שנים. עד שהצטבר לחש"בון של ששה מיליון יהודים וכך התרחשה השואה, כך צריך יהודי להאמין, ואם האזודי לא שלם בא"מ מונה זו, הוא כופר בעיקר, והביאור הפשוט הוא שאה עצה של הקב"ה, וזה בחכרה עונש. ואם לא נקבל את זה כעונש, הרי כאילו שאנו לא מאמינים בהקב"ה רזי.

ולאחר השמדת הששה מיליון מתחיל חשבון חדש. עם עם ישראל, אין לנו מושג כלל על כמה שנים ישתרע חשבון זה, מתי תתמלא הסאה, אם שנה או שנתיים ואולי עשר שנים. הרי נוכחים אנו

השאלה הניצבת לפנינו עם כל הכאב על אב"דן ששה מיליון מאחינו בני ישראל. אין משפחה שלא סבלה מהשואה, אם הורים, או אחים, צאצאים, וסתם קרובים, כולם נפגעו מהשואה הנוראה שנגזרה על עמנו, הלא דבר הוא, אנו לא נעצרים לרגע לשאול, מדוע זה קרה, וכי חזי הקב"ה נוהג באכזריות חרי הוא מלך חנון ורחום, מה זאת עשה השם לנו הלא דבר הוא, האם זה בחי"כנס האם יש בכוחו של בשר ודם פרא אדם כחי"כ לר ימיש, להשמיד ששה מיליון יהודים? אם אנו סבורים כך, לקויים אנו באמונה בהשגחת בורא העולם על ברואי.

אני שואל, איך וכיצד צריך יהודי לחשוב לנו"כח שואה נוראה כזו, בודאי שיש חשבון לכל זה, חרי מאות בשנים לא קרה מקרה כזה כהשואה הנוראה הזו.

היו, מתי מספר, מעט מאוד! וילנא עיר יהודית, היו בה סך הכל שתים או שלוש ישיבות. כמו כן בעיר קובנא היתה ישיבה, והבחורים שלמדו בה באו מחישובים בסביבה לא מהעיר עצמה. היכן היו כל אלפי הבחורים, הם התחנכו בגמנסיה הרוסית, ההשכלה הייתה ללא רחם בבחורי ישראל. עד שנתמלאה הסאה.

כאן, בבתי הספר החילוניים מתחנכים אלפי ילדים יהודיים. האם הם יודעים משהו מיה"דות? ומה יהיה עם הדור הבא. האם הילדים של"היום ידעו מי זה משה רבינו ע"ה, הרי אלו שלומדים היום בבתי הספר הממלכתיים לא יודעים מי זה משה רבינו, ומי זה אברהם אבינו, ואחרי עשרים שנה גם יהיה אותו דבר. אז גם יהיה חזי נתמלאה הסאה.

רצוני לומר לכם כי עד עתה בעצמי לא עמדתי על דברים אלו. בשואה הרי היה אסון נורא בהם ניספו גם גאונים וצדיקים, בודאי ובודאי שיש להקב"ה חשבון, והקב"ה אינו עושה כחוש השערה בחינם.

4) משנה מסכת אבות פרק ד משנה טו

רבי ינאי אומר אין בידינו לא משלות הרשעים ואף לא מיסורי הצדיקים

Rabbi Yanni said: 'we cannot account for the tranquility of the wicked or the afflictions of the righteous

5) פירוש המשנה לרמב"ם מסכת ברכות פרק ט משנה ז

' ונקודת הצדק בזה אין כח באדם להשיגה, כמו שאין כח השכל האנושי להשיג הקיף ידיעתו יתעלה, וכבר הודיענו יתעלה שאין כח תבונתנו להשיג חכמתו וצדקו בכל מה שעשה ויעשה והוא אמרו כי כאשר גבהו שמים מארץ כן גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבותי ממחשבותיכם. לכן סמוך על העיקר הזה ואל תטריד עצמך

לחקור בענין זה, לפי שכל מי שחקר בענין זה מאנשי אמונתנו וזולתם לא השיג גדולות, אלא נשאר כמו שאומרים עליהם השלום צלל במים אדירים והעלה חרס

This point of righteousness a person does not understand just as a person does not understand him... therefore affirm this principle and don't bother to work on this for all those that probed into this matter have not achieved anything. They are, as the sages called them, plunging into the mighty waters and emerging with a shard of glass.

II. Prohibition of suggesting

6) תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף נח עמוד ב

אונאת דברים. הא כיצד? אם היה בעל תשובה אל יאמר לו זכור מעשיך הראשונים, אם היה בן גרים אל יאמר לו זכור מעשה אבותיך, אם היה גר ובא ללמוד תורה אל יאמר לו פה שאכל נבילות וטריפות, שקצים ורמשים בא ללמוד תורה שנאמרה מפי הגבורה. אם היו יסורין באין עליו, אם היו חלאים באין עליו, או שהיה מקבר את בניו, אל יאמר לו כדרך שאמרו לו חביריו לאיוב +איוב ד'+ הלא יראתך כסלתך תקותך ותם דרכיך זכר נא מי הוא נקי אבד.

What is a 'verbal wrongdoing'? If someone was a penitent, don't say to him 'remember your past deeds'... if someone had suffering visited upon him, or if he had a disease upon him, or if he buried his children, one should not say to him in the way that the friends of Job said to him... 'do you recall anyone who was innocent that was ever lost without a trace?'

III. But suggest they did?

7) תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ה עמוד א

אמר רבא ואיתימא רב חסדא: אם רואה אדם שיסורין באין עליו - יפשפש במעשיו, שנאמר +איכה ג'+ נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה עד ה'; פשפש ולא מצא - יתלה בבטול תורה, שנאמר: +תהלים צ"ד'+ אשרי הגבר אשר תיסרנו ית ומתורתך תלמדנו. ואם תלה ולא מצא - בידוע שיסורין של אהבה הם, שנאמר: +משלי ג'+ כי את אשר יאהב ה' יוכיח.

If a person sees afflictions falling on him he should examine his actions. If he examines and finds nothing, he should attribute it to neglect of Torah study. If he finds no neglect they are 'afflictions of Love.'

8) רמב"ם הלכות תעניות פרק א הלכה ב, ג

ודבר זה מדרכי התשובה הוא, שבזמן שתבוא צרה ויזעקו עליה ויריעו ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן ככתוב +ירמיהו ה'+ עונותיכם הטו וגו', וזה הוא שיגרומם להם להסיר הצרה מעליהם. אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקריית, הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להדבק במעשיהם הרעים, ותוסיף הצרה צרות אחרות,

These things are ways of repentance so that when a difficulty comes upon you, you shall call out knowing that it is caused by your evil actions... but if you will not call out and rather say that this just happened as part of the nature of the world and it is just happenstance, this is the way of cruel people and it will cause you to continue in the way of evil and will cause more difficulties.

9) תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ה עמוד ב

ואמרו ליה: לעיין מר במיליה. אמר להו: ומי חשידנא... רב הונא תקיפו ליה ארבע מאה דני דחמרא, בעיניכו? אמרו ליה: מי חשיד קודשא בריך הוא דעביד דינא בלא דינא? אמר להו: אי איכא מאן דשמיע עלי מלתא - לימא. אמרו ליה: הכי שמיע לן דלא יהיב מר שבישא אמר להו: מי קא שביק לי מידי מיניה? הא קא גניב ליה כוליה! אמרו ליה: היינו דאמרי אינשי: בתר גנבא גנוב, וטעמא טעים. אמר להו: קבילנא עלי דיהיבנא ליה. איכא דאמרי: הדר חלא והוה חמרא; ואיכא דאמרי: איקר חלא ואיזבן בדמי דחמרא.

Rav Huna had 400 barrels of wine become vinegar... They said to him 'have you examined your actions?' he responded 'if there is anyone here who knows of one of my actions let him speak.' They replied: We have heard that the master does not give his tenant his [lawful share in the] vine twigs. He replied: Does he leave me any? He steals them all! They said to him: That is exactly what the proverb says: If you steal from a thief you also have a taste of it!²⁰ He said to them: I pledge myself to give it to him [in the future]. Some report that thereupon the vinegar became wine again; others that the vinegar went up so high that it was sold for the same price as wine.

(10) שמות פרק לג

(יג) ועתה אם נא מצאתי חן בעיניך הודעני נא את דרכך ואדעך למען אמצא חן בעיניך וראה פי עמך הגוי הזה: And now, if I have indeed found favor in Your eyes, pray let me know Your ways, so that I may know You, so that I may find favor in Your eyes; and consider that this nation is Your people."

(יט) ויאמר אני אעביר כל טובי על פניך וקראתי בשם יקוק לפניך והנתי את (יה) ויאמר הראני נא את כבודך: (כ) ויאמר לא תוכל לראת את פני כי לא יראני האדם וחי: אשר אחן ורחמתי את אשר ארחם: (Moses) said, show me your glory: (G-d) responds: 'I shall make my goodness pass before you, and I shall call out with the name before you; I shall show favor when I choose to show favor, and I shall show mercy when I choose to show mercy.'": (G-d) said: you will not be able to see my face, for no human can see my face and live."

(11) תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ז עמוד א

בקש להודיעו דרכיו של הקדוש ברוך הוא ונתן לו, שנאמר: +שמות ל"ג+ הודיעני נא את דרכיך; אמר לפניו: אלא, הכי... רבונו של עולם! מפני מה יש צדיק וטוב לו ויש צדיק ורע לו, יש רשע וטוב לו ויש רשע ורע קאמר ליה: צדיק וטוב לו - צדיק גמור, צדיק ורע לו - צדיק שאינו גמור, רשע וטוב לו - רשע שאינו גמור, רשע ורע לו - רשע גמור.

Moses requested to know the ways of G-d and G-d gave it to him as it says... which means, G-d why are there some righteous that you are good to and some that you are not, some evil ones who you are good to and some that you are not. [You must] therefore [say that] the Lord said thus to Moses: A righteous man who prospers is a perfectly righteous man; the righteous man who is in adversity is not a perfectly righteous man. The wicked man who prospers is not a perfectly wicked man; the wicked man who is in adversity is a perfectly wicked man.

Rabbi Emanuel Feldman –
Tradition Spring, 2007

Your inquiry into how I conduct My affairs cannot be addressed as long as you stand tall and erect and proud upon the mountain top. Descend, lower yourself into the bedrock of existence, become as one with the material of which you are created. For a moment, withdraw from your own unique personhood. And then, as a second stage in your comprehension of My essence, I will cover your eyes. For only as your eyes are covered so that you know that you do not perceive anything, only then will you be able to discern a hint of My blinding shadow as it passes by. Only down there in the cleft of the rock, in the bowels of the mountain, crouching, stooped and bent over, with your mortal capacity to see impaired, can you be vouchsafed a fleeting glimpse of the mystery which is My essence.